

Odpis C. 100.

Osvietený Pane!

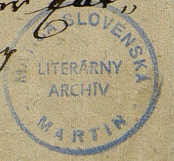

Prišiel mi list od Pána Barona Gabriela Prorayho, ktorý Vašej Osvie-
tenosti obratom počty došlat cestou mojom, poroznamenávajúc svoje a
prosiac Vašu Osvietenosť o Vaše v tejto veci poroznamenania.

Pán B. Proray publikoval nám cestou Vašej Osvietenosti prípis, som 20 dňa 20. Maja b. r. číslo 40. Najvyššie riešenie ^{úrtl. zariadenie} z 15. Maja b. r. pripojac Vysokej prípis Jeho Excellencie Pána Ministra Ťžko, čestý a osvety ~~stanom~~ z dňa 17. Maja b. r. č. 2432, v ktorom žiada Jeho Exell. B. Jozef Čotveos Pána Generálneho Inspektora, aby ráčil to nariadenie Vysokeho Ministeria Pobožestý "otnámit všetkým Districtom cirkve evanj. A. V. v Uhorsku, a medzi tými i vydediť, nut sa majúceomu cirkvenému Districtu Presporšiemu, a poriadky porobit, ieby Generálny Convent Districtou cirkve evanj. A. V. po predchádzajúcom vyznacení ^{predmetov} veci, čím skorejšvolany bol, tím cieľom, aby sa tam všetky dla Patentu sriadené cirkvené Districty, Senioraty a Con-
sistoria rozpuštily a jednotlivé obce patričnýim cirkveným Superintendentiam a Districtom prideliť a vôbec, aby sa tam usporiada-
ly, všetky v tomto ohľade provstat mimo kuče starby pri sětrení oba-
probnych zaujmov na základe vralkého uvadenia cestou constita-
cionalnou a z ohľadu tohoto, aby sa Jeho Excellenci bez odkladu svo-
jim časom predestrelý všetky rozhodnutia pre udržanie Najvyš-
šieho práva dozorstva, nie ináč i pre vašnu dôležitost veci.

Vaša Osvietenosť uverejnújic tieto spisy napomenit ráčila inna, jako Seniora i všetky staresinstva mojshe Senioratu, aby sme bedlive starali sa o to, ieby pokoj a stávajúci poriadok našich Zborov do usporiadania celej cirkvenej záležitosti narusený nebol.

Imy i Vaša Osvietenosť teda tak sme rozumeli tomu Najvyššie-
mu riešeniu z dňa 15. Maja b. r. ako to Jeho Excellencia pan-
Minister B. Čotveos v prípise na pána Gener. Inspektora vysvet-
lil a naložit ráčil, totiž, ie sa majú všetky Districty, menovite i
naš Presporšty District na generálny Convent porvat, aby tam spoločnou poradou usporiadaly sa všetky v tomto ohľade provstat mimo kuče starby; mimo toho Jeho Velicestvo dňa 15. Maja i Jeho Excellencia v prípise spomenutom na pána B. Prorayho dňa 17. Maja výslovne rozkárat a naložit ráčili, ie sa to štát má pri sětrení obaprobnych zaujmov a na základe vralkého uvadenia a cestou constitutionalnou, napokon Jeho C. Kr. Velicestvo Fra-
ncis Jozef I. ráčil Deputácii protestantskej, ktora dňa 5. Junia b. r. Jeho Velicestvu za zrusenie patentu d'akuvata, nasledujúce pa-
mety hodne Najvyššie slova Najmilostivejšie preriect: "Ihrer Majestätlichen Befehl nach dem ich mich demselben mit dem größten Eifer anzuwenden, um die Ausführung der angeordneten Massregeln zu befördern, und ich bin überzeugt, dass Sie bei der Ausführung dieser Massregeln die Wohlthaten der Kirche zu fördern."

schlesischer und sächsischer Insurgenten glorifizieren, welche Insurgenten
unser Land verlassen, im Geist der Gerechtigkeit und mit möglichster
Ehrung dem religiösen Gesetz zuwenden. In demselben Auf-
trage, daß dieser die religiösen Gesetze und die Gerechtigkeit in demselben
Land wiederhergestellt und befestigt werden, und in der Hoffnung
dieser Befolgung unsern für ihn zu haben aufgegebenen, absoluten
waffengültigen Nutzen." (Vide Wiener Zeitung N. 137. dt. 6. Juni
1867.)

Z listu osvieteného pána B. Gabriela Prónayho ale vysvita, že on,
driez nečty nám i ten bol osnamil den Conventu Generalného, náš
ur za incorporovaných do Seniorátov, Districtov a Consistorii povola-
je a tak úlohu generalného Conventu, tam i my vôľou Jeho Velice-
stva a nariadením Jeho Excell. pána Ministra kultu a osvety jako
Districtu cirkevní náležime, sám o svojej vôli vykonáva, Jeho Osvie-
tenost totiž káva mňa a potažne všetkých, ktorí tak ako ja rozumeli
sme i Najvyšší rozkaz 15. i Vysoký prípis ministeriálny z dne
17. Maja b. r. že sme bez poriadku nechceli sa dať vteliť do tak re-
čených autonómnych Seniorátov, Districtov a Consistorií, ale sme
prípisi nepatričných nám ešte Seniorátov, nestvoreni zpet posielali.

Neviem teda od kedy náš pan Gener. Inspector za vtelených
ur do nenásich Seniorátov, Districtov a Consistorii, posaduje? Dňa
17. Maja, keď prijal, dňa 20. Maja b. r. keď nám publikoval že i my
sme cirkevní District a že i nás svojim časom do Generalného
Conventu porve, to ešte tak nepovaroval. My teda dľa posledného
Jeho Osvietenosti listu nemohli by sme byť ani ten vyocuti od Ge-
ner. Conventu, keď by sme pred „usporiadaním všetkých v tomto ohla-
de povstať mohliých otárok“, len pristo do Seniorátov, Districtov a
Consistorií vteliť boli. Kdeby teda a kedy setrenie boli naše vie-
rovýznamské zaujmy? a kdeby to ta constitutionálna cesta?

Dľa tohože listu dopiera sa Superintendencií naše právo pova-
zovať sa za stránku vyjednávajúcu s Gener. Conventom, z čoho vid-
no, že Jeho Osvietenost protiví sa Najvyššej vôli Jeho C. Kr. Veli-
čestva, vyslovenej dvorari, keď po prví dňa 15. Maja, spolu s Jeho
Excellenciou rozprávajúc, aby bol Gener. Convent Stájspurtského
Vysnania, ktorý usporadovať bude záležitosti tieto, aby obostran-
ne setrili sa zaujmy, aby to po vzalom uvažovaní dialo sa a to
nečne aby všetko šlo ústavnou cestou: po druhé keď dňa 5. Janua
b. r. samému panu Baronovi Prónaymu, jako rečníkovi ^{poputacie} dakujúcej
za zrušení patentu ^{Jeho velič} povedat ráčil, že ^{u tej nádeji} ~~ten patent~~ prijíma
Jeho C. Kr. Ap. Velicestvo d'akovanie toto, keď naše vierovýznamské
zaujmy, od nich setrené budú a náboženské cty sanovani budú.

Povstať teda otáka, či to je setrenie našich zaujmov, keď pan Ge-
ner. Inspector náš pred vyocutím nás pristo vteliť do Seniorátov,
Districtov a Consistorii nám v mnohom ohlade vierovýznamské

protipost
du na
Stao
len ma
tionáln
nalost
teato
pan
ruje a
Všet
vyman
protiv
nosti
Jeho
novej
bona
na lo
re ná
hodno
ale be
nápis
nebo
si do
Co ne
mun
luter
vede
proti
social
ale to
ju' la
Conve
jessio
ventu
peni
muni
mena
Kach
neroi
Pan
ci'kon
a náou
pivode

protipostavených, ďalej či to je to vráť uvažovanie veci, keď sa berie ohla-
du na vedecký stav týchto cirkevných zapletení berie ohladu na
stav Confessie, berie ohladu na otázky cirkevno-právne, ^{a cirkevno-správne} jednostranne
len majorisovať chce kráľovstvo Bórie. Končne či to je tá constitu-
tionalna cesta, keď zodpovedný Minister Jeho C. Kr. Veličestva
naloží poradiť Superintendentiu ^{najmä} cirkevni District a vráť sa
tento District rovnoprávne s druhými prísť na Gener. Convent,
pan Barón Prunay ale o svojej vlastnej vôli tento District pasť
ruje a vypráď určí ho do Districtov iných.

Všetky pochopy moje o Constitucii, o Confessii, o zaujímavých viere,
vyznávaných a loyálnom šetrení obostranných interesso a t. d.
protivna sa tomuto poradiť týchto záležitostí Jeho Sviete.
nosti pána Generálného Inspectoru.

Jeho Svietenost ďalej hovorí, že „kitezvekt egysége“ náš spje-
nucuje na vidor rozdielou v reči a národnosti: ktoré osvedčenie
bona fide prijímame a jemu s radosným srdcom prívádzame,
na kolko ono je presvedčenie osobné Jeho Svietenosti, tím viac,
že nám je dobre známo, že Jeho Svietenost pri nastupovaní
hodnosti svojej prisahu correctnú, confessionálnu storiť ráčil.
ale berie do povahy myslel tej úradnej pečade, kde nám vyrytý
nápis tento do súbije: od maďarskej evanjelickej cirkve v seobe,
nebo Inspectoru „A. M. ev. egyház egyetemes felügyelőjéül“, keď
si do pameti uvedeme, že Gener. Convent symbola cirkevne a tých,
čo verní prisahám svojim na nich svoje uenie zalladali, excom-
municoval, prevedenie Unie s Kalviny na ujmu vicrouyznania
luteránskeho naridil, Superintendentov monotheisticky na pre-
vedenia čím storiť tejto unie prisahal, v tody najdôraznejšie,
proti takej „kitezvekt egysége“, jakú od Gener. Conventu takéhoto
očakávat by sme mohli, protestujeme; lebo cirkve evanjelickej
ako takej nestáva v uhorskej krajine, rátoni naše krajinské zna-
jú len lebo evanjelickú A. V. lebo evanjelickú H. V. Generálny
Convent A. V. nikdy nebol od cirkve splnomocnení zariadení con-
fessionálne knihy zariadení v oči unii s Kalvini, ani Gener. Con-
ventu nikdy nebolo dané právo synodálnu prisahu žilinskú Su-
perintendentov evanjelických zariadení, o „kitezvekt egysége“ teda
musí teprvo medri námi byť vráť uvažovanie a vážna za-
mena myšlienok i vedecké, odôvodnené pojednávanie. V otá-
kach rajiste vedeckých majorisovanie nič neplatí, lebo nič
nemohú dať.

Pán Gener. Inspector zda sa osveď, že aj otázky vedecké o
cirkevne ano otázky kráľovstva Bórie na semi strane politické
a národné „fait a compli“ rozriešiť by sa mohli, v com mu býva ne-
privedieť nesmieme.

Le my musime byt' ur' rae do tych druhych Districtov praviteloni,
to nam Jeho Osvietenost s dorarom v patnet uvoruje, pri
ktorom punkte my tu to poramenenie si dovolujeme, ze to ani
Jeho Velicestvo, ani Jeho Excell. pan Bar. Eotveos neriekli, a ze
my jestli Jeho Excellencia na rozkaz královsky beruyminecne
pravitelenie rozkaže, s protestom ovšem, ale potorne královstému
vyjstku podrobime sa, a v lone cirkev našej autonomne se vierovya
námie staré, bránit budeme.

Osvietený Pane! Toto sú moje prvie myšlienky, ktoré vo mne nad
vzbudil nádrečiený list úradní /; ber čísla sice, ale datum dne 29. Janisabr.
nesúci:) Jeho Osviet. pána Bar. Pionay Gabora, ja original c' tieto moje
pochyby a dôvody úradne Vašej Osvietenosti sdelyjuc, prosim ponúca
o nasledujúce:

a) Aby Vaša Osvietenost prisne tuto záležitosť a slovo rozusit
rádila, a menovite mne to odpustila, že som list tento skutočne mne
nenáležitý, prijal, stato sa to ale z tej slabosti, ktorou vedený byva
človek k poloju. My nemáme ešte Generalneho Inspektora s ktorýmby
sme correspondovať mali, ako podriadení jeho; máme Vašu Osviete-
nost, ktorá je organ náš a s ktorou teda i Gen. Inspector snami
by do pororumenia vstupovať mal.

b) Keď teda Vaša Osvietenost, alebo list pána B. Pionayho ako
otázku od nás motivovanú Jeho Excell. pánu Ministrui Pokojesti
& rozrišeniu predložit, aby sme nie na rozkaz odgornika, ale na
rozkaz vysokiej kráľovskej vlády tak lebo tak stišnuli a pohlaceni
boli, alebo interpretáciu 15. Maja a 17. Maja b. r. najvyššieho rieše-
nia a vys. ministerialneho prijisu na Barona Pionayho & našemu
prospechu obsáhli; alebo zostaneme pri doravadných našich urave-
tiach, ako sme pochopili tie najvyššie a vysokie listiny, a list tento
pauz. B. Gabriela Pionayho ignorovať budeme.

c) Nakonledy načer ma Osvietený Pane, čím najskôr odpovedou
sem sa vztahujúcou počit. Ja vám dávam plnomocustvo vieteľ,
moje tu složené obavy a osvedčenia Jeho Excell. p. Bar. Eotveos.
Sovi pisetne a ustne vyjavit a jemu mojim a mojho Senioratu ano
Districtu meum osvedčit, že Proskaru kráľovskému hotovi sme
podstúpit i to najútlivějšíe potoreníe potstúpit ale Konajoritám
nechapajúcim ani idaleka tarlost otázk v reči stojacich, nepoda-
me ani vattost viery našej ani právo snajestatno koruny a konce-
ne ani osobnu slobodu, slobodne vyena'ost nauky nártve tej, ktorú
krajina urnáva v zákonoch svojich ako cirkev evanjelickú Augspur-
ského vyznania. A

Dokial Jeho Excellencia nepotvrdi, ako sa mne eda, falosne vykladá-
nie 15. a 17. Maja Jeho Osvietenosti pána B. Pionayho, ja pri vyklade
tichre spisov našom, zostanem.

Stim ur' poručajuc sa Osvietenosti Vašej du priarne, som s Hlbokom úctou
Vašej Osvietenosti,
v Hlbokom dne 4. Jolia (1807) Jur. Huban, Senior štátn. konist. Rada
Super. Prešporskéj a vnovorodený Superintendat